UNIVERSITETS- OG HØGSKOLERÅDET
The Norwegian Association of Higher Education Institutions

Kunnskapsdepartementet v/statsråd Tora Aasland

Deres referanse:	*Vår referanse:*	*Vår dato:*
	11/307-1	14.12.2011

UHRs innspill til statsbudsjett 2013 - Framtidens kunnskapssamfunn krever økt satsing på forskning og høyere utdanning

Kunnskap og kompetanse er helt avgjørende for Norges framtidige verdiskaping. Den viktigste ressursen vi har er menneskene – human kapital. I et stadig mer komplekst samfunn med raske endringer er behovet for faglig påfyll og ny kunnskap økende. Forskning og høyere utdanning er i sin natur langsiktig og helt avgjørende for kunnskapssamfunnet og dets vekst. Det må satses på forskning og utdanning for å møte morgendagens utfordringer og for å bygge framtidens arbeidsplasser og sikre velferden.

I forhold til Statsbudsjettet for 2013 vil vi spesielt fremheve tre områder som avgjørende for at universiteter og høyskoler skal kunne fylle den viktige rollen disse institusjonene har i utviklingen av kunnskapssamfunnet: sikre tilstrekkelig strategisk handlingsrom, sikre fremtidig kapasitet gjennom nye rekrutteringsstillinger og sikre høy kvalitet i den forskningsbaserte utdanningen.

i) Strategisk styring - handlingsrom og forskningskvalitet

UHR har i tidligere budsjettinnspill pekt på at en måte å øke handlingsrommet for universiteter og høyskoler på er å øke institusjonenes basis-/grunnbevilgning, uten at det stilles krav til nye øremerkete aktiviteter. Budsjettene for 2011 og 2012 har gitt tilnærmet nullvekst til forskning og bryter derved med målsetningen i Soria Moria 2 om at Regjeringen skal øke bevilgningene i årene framover. De nye midlene som har kommet har vært knyttet til nye og øremerkete aktiviteter for institusjonene. Dette har ikke bidratt til å øke institusjonenes handlingsrom, men tvert imot ofte uthulet dette. Styrket handlingsrom er vesentlig for at institusjonene skal kunne gjøre nødvendige strategiske valg for å styrke kvalitet både i utdanning og forskning.

En annen vei å gå for å sikre institusjonene økt handlingsrom er å gi stimulans og vekstimpulser til gode forskningsmiljøer. Dette kan gjøres ved å styrke rammen til den resultatbaserte forskningsbevilgningen (RBO). Universiteter og høyskoler har hatt en betydelig produksjonsvekst bl.a. i vitenskapelig publisering siden RBO-ordningen ble innført, mens rammen for den resultatbaserte omfordelingen i samme periode kun har blitt indeksregulert. UHR mener at det økende misforholdet som er mellom den sterke produksjonsveksten og den faste økonomiske rammen medfører svekkede insentiver til ytterligere vekst i forskningsproduksjonen. Når det fra 2012 i tillegg innføres flere elementer som gir uttelling (bl.a. samarbeid om doktorgradsutdanningen) uten at det er kompensert i den foreslåtte rammen for budsjett 2012, svekkes de opprinnelige insentivene ytterligere. Dersom rammen for resultatbasert omfordeling/forskningsbevilgning skulle holde tritt med produksjonen ville det krevd ca 560 mill kr ekstra i 2011. Sektoren erkjenner at også universiteter og høyskoler skal vise produktivitetsvekst på linje med samfunnet for øvrig, men vi mener at veksten har vært langt høyere enn det normale, og at om lag 50 % av denne

Postadresse:
Pilestredet 46 B
NO-0167 Oslo

Telefon: +47 22 45 39 50
postmottak@uhr.no
www.uhr.no
Org.no: 974 652 323

Saksbehandler:
Ann Elin Brattebø Andersen
ann.elin.b.andersen@uhr.no
Telefon: 22 45 39 59

veksten derfor bør utløse nye midler finansiert av KD. En slik styrking kan skje trinnvis over flere år, men den må styrkes med friske midler og ikke ved en intern omfordeling av grunnbevilgningen (basis).

ii) Forskerrekruttering – stipendiat- og postdoktorstillinger

Verken i 2010, 2011 eller 2012 kom det nye stipendiat- og postdoktorstillinger. Dette bryter med Soria Moria 2 hvor Regjeringen sier de vil arbeide for å styrke forskerrekrutteringen. UHR forventer finansiering for både nye stipendiat- og postdoktorstillinger i fremtidige budsjetter. UHR ønsker også en fortsatt fleksibilitet slik at en andel av rekrutteringsstillingene kan brukes til postdoktorstillinger der hvor det er et behov.

Nye rekrutteringsstillinger må finansieres etter de nye satsene. Det felles beregningsutvalget har ferdigstilt sitt arbeid og konkludert rundt satser, men det gjenstår en politisk beslutning om hvorvidt det skal være én eller to satser. UHR forventer en konklusjon på dette senest i budsjett 2013. UHR er positive til at det felles beregningsutvalget (med representanter fra KD og UHRs beregningsutvalg) har satt ned en arbeidsgruppe som skal analysere framtidig behov for rekrutteringsstillinger, og ser fram til å få nye måltall for samfunnets samlede behov for stipendiater.

iii) Forskningsbasert utdanning - utdanningskvalitet

UH-institusjonene har et felles mål med Regjeringen i å bygge det framtidige kunnskaps-Norge. Våre institusjoner utdanner morgendagens arbeidskraft og det er i våre institusjoner den største og mest grunnleggende delen av forskningen foregår. UHR deltar gjerne i samarbeid om og utvikling av framtidig kompetansebehov og kartlegging av ulike scenarioer for hva framtidens kunnskapssamfunn vil trenge, både i dialog med Regjering og med arbeids- og næringsliv.

Studieplasser, utdanningskvalitet og heltidsstudenten

Det forventes fra politisk hold at UH-institusjonene skal utvikle nye tilbud i tråd med behovene i samfunnet, noe institusjonene har bidratt og gjerne bidrar videre med. I Soria Moria 2 står det at "Regjeringen vil styrke basisbevilgningen til universiteter og høyskoler for å øke utdanningstilbudet, herunder etter- og videreutdanning og desentralisert utdanning, og øke antall studieplasser". Dette har Regjeringen til dels fulgt opp, men for at institusjonene skal bidra til å utvikle nye tilbud i tråd med samfunnets behov, er det behov for friske midler. Det er avgjørende å sikre rammevilkår som gjør at institusjonene kan takle den betydelige økning i studentantallet samt eventuelle endringer i studieporteføljе uten at det går på bekostning av kvaliteten i utdanningen og forskningen.

Regjeringens opptrapping av studieplasser svarer omtrent til demografiutviklingen med den økning som kom i 2011-budsjettet og som er videreført i 2012-budsjettet. UHR vil imidlertid peke på at disse prognosene ikke tar høyde for økt studietilbøyelighet. UHR vil derfor følge utviklingen nøye i forhold til søkertall våren 2012 og eventuelt melde innspill om flere studieplasser til RNB 2012.

Dagens finansieringsordning er best egnet til bruk ved stabile tall og modellen dekker kun kostnader knyttet til utvidelse av kapasiteten innenfor dagens bygningsmasse og infrastruktur. UHR mener det kan være behov for å analysere hvorvidt kapasiteten i dagens bygningsmasse og infrastruktur er på grensen av hva som er forsvarlig for å sikre god kvalitet og forskningsbasert utdanning. Kvalitetsreformens krav til oppfølging av studentene for å sikre god gjennomføring medfører også et press på forskernes tid både til undervisning, veiledning og forskning.

Utdanningskvalitet er avhengig av rammebetingelser – og rammebetingelsene er igjen sentrale for at studentene skal lykkes med studiene og få til en god gjennomstrømming. Studiefinansieringen er et vesentlig punkt og den bør derfor være slik at studenter har mulighet til å være heltidsstudenter.

Utover disse tre prioriterte områdene, forutsetter UHR at Regjeringen følger opp allerede igangsatte initiativ, som:

- Utstyr og store satsninger (de nye mekanismene/intensjonene etter Forskningsfondet) og hvordan dette vil følges opp i kommende budsjett.
- FriProsjektstøtte, en videre satsing/styrking av denne rammen.
- Bygg og infrastruktur – et verktøy for å utvikle kvalitet. Hvordan/med hvilke midler vil Regjeringen følge opp de ulike byggeprosjektene der sektoren har meldt behov (vedlikeholdsprosjekt/nybygg, husleiekostnader, studentboliger), slik at studenters og ansattes arbeids- og studiemiljø ivaretas og kvalitetssikres?
- SAK – med fokus på strategisk bruk av midler for å bidra til god utvikling, samt transparens i tildelinger.

UHR ser frem til Regjeringens oppfølging av den kommende Stortingsmeldingen om velferdsutdanningene.

Vennlig hilsen

Ola Stave

sign. Jan I. Haaland
Styreleder

Ola Stave
generalsekretær

Kopi til:
Finansdepartementet
Finanskomiteen
KUF-komiteen
Norges forskningsråd
Statsministerens kontor
UHRs medlemsinstitusjoner